

การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนที่พยากรณ์ขวัญในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประมวล ไชยศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2546

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

ISBN 974 - 9500 - 59 - 8

**THE USES OF POWER BY THE ADMINISTRATORS FORECASTING THE MORALE
OF TEACHERS IN THE PRIMARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION**

PRAMUAN CHAISRI

**Presented in Partial Fulfillment of the Requirments for the Master
of Education Degree in Educational Administration
Graduate School, Rajabhat Institute Nakhon Si Thammarat
Academic Year 2003**

ISBN 974 – 9500 – 62 - 8

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนที่พยากรณ์ขวัญในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
ผู้วิจัย	นายประมวล ไชยศรี
สาขา	การบริหารการศึกษา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ดร.วีรวรรณ ศรีจิรกาล
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชิต ปุริโสคม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นตัวพยากรณ์ขวัญ ในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ประชากรได้แก่ ครู อาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2545 จำนวน 9298 คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

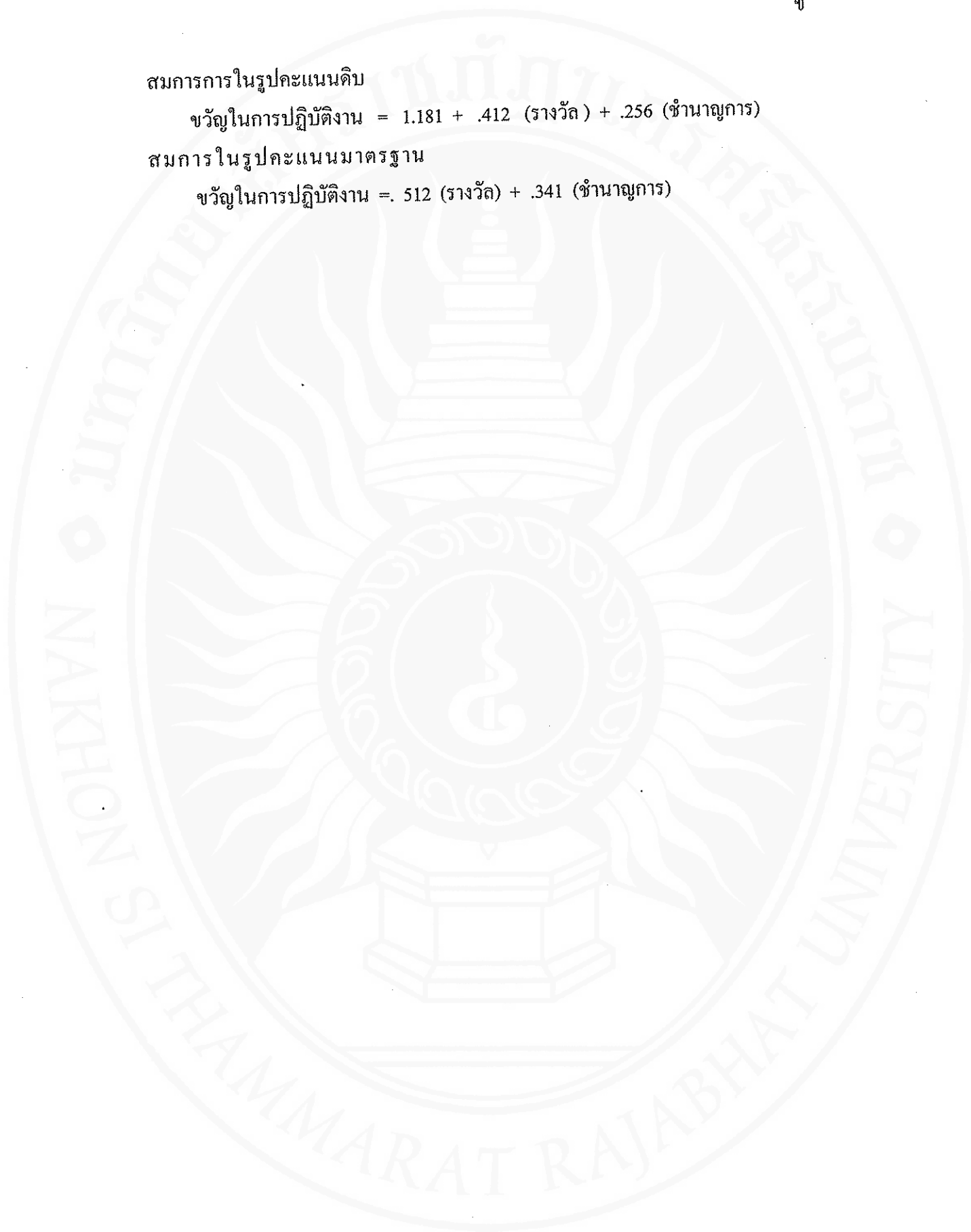
1. การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายงานอำนาจผลการวิจัยได้ดังนี้ รายงานอำนาจที่ใช้ระดับมาก ได้แก่ การใช้ฐานอำนาจตามกฎหมาย ฐานอำนาจการให้รางวัล และฐานอำนาจจากการเป็นผู้ชำนาญการตามลำดับ รายงานอำนาจที่ใช้อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ฐานอำนาจจากการอ้างอิง ฐานอำนาจที่ใช้บ่อยได้แก่ฐานอำนาจจากการบังคับ
2. ขวัญของครู อาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67
3. การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนพยากรณ์ขวัญในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 63.9 ได้สมการพยากรณ์ดังต่อไปนี้

สมการการในรูปคะแนนดิบ

$$\text{ขวัญในการปฏิบัติงาน} = 1.181 + .412 (\text{รางวัล}) + .256 (\text{ชำนาญการ})$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\text{ขวัญในการปฏิบัติงาน} = .512 (\text{รางวัล}) + .341 (\text{ชำนาญการ})$$

ABSTRACT

The title	The Uses of Power by the Administrators Forecasting the Morale of the Teachers in the Schools under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education
The Author	Mr. Pramuan Chaisri
Program	Education Administration
Chairman Thesis	Dr. Veeravan Sirijirakal
Thesis Advisor	Assistant Professor Chit Purisosdom

The objective of this research was to study the uses of power by the administrators which forecasted morale of the teachers in the schools under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education. The samples consisted of 384 teachers working in the academic year of 2545. The instruments used to collect data were rating - scale questionnaires. The data were analyzed by means of frequency, percentages, arithmetic means and standard deviation, and multiple regression analysis.

The findings were as follows:

1. The uses of power by the administrators which forecasted morale of the teachers in the schools under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education, as the whole, were at the moderate level with the average of 3.37. As individual bases of power considered, the bases at the more levels were legitimate power, reward power, and expert power respectively. The bases at the moderate level was referent power, while the base of coercive power was at the less level.
2. The morale of the teachers in the schools under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education was at the more level with the average of 3.67.
3. The uses of power by the administrators could forecast morale of the teachers in the schools under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education at .05 They could explain the variation of morale of the teachers 63.90 percent. The forecasting equations were as follows.

The equation in the form of unstandardized coefficients:

$$\text{Morale of the teachers} = 1.181 + .412 (\text{reward power}) + .256 (\text{expert power})$$

The equation in the form of standardized coefficients:

$$\text{Morale of the teachers} = .512 (\text{reward power}) + .341 (\text{expert power})$$

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก ดร.วีรธรรม ศิริจิรกาล ประธานที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชิต ปุริโสดม กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจและเอาใจใส่ตลอดเวลา ผู้วิจัย ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ อาจารย์วัชรณโณ รักธรรม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพระอาสน์ อาจารย์ สุจินต์ สุดคิด ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชุมโง และอาจารย์ประพจน์ วงษ์ชนะ ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านอินทนิล สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าศาลา ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจแบบสอบถามและข้อเสนอแนะ

ขอขอบคุณผู้บริหารและคณะครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกและตอบแบบสอบถามและส่งคืนแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยกราบขอบคุณ คุณพ่อ และดวงวิญญาณของแม่ ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้วิจัย ได้รับความศึกษาเล่าเรียน ขอขอบคุณอาจารย์บำเพ็ญ ไชยศรี เด็กชายปรเมศวร์ ไชยศรี และเด็กหญิง เนตรณพิชญ์ ไชยศรี ภรรยาและบุตรที่ทำให้กำลังใจและกระตุ้นเตือน ห่วงใยให้กำลังใจตลอดมา

คุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบแต่บิดาและดวงวิญญาณของแม่ ครู อาจารย์ ญาติมิตร ที่ได้ส่งเสริมและมีพระคุณ ขอให้านิสงส์นี้จงเกื้อกูลให้ท่านและครอบครัวจงมีแต่ความสุข ความเจริญรุ่งเรืองยิ่งๆ ขึ้นไป

ประมวล ไชยศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญแผนภูมิ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
อำนาจ.....	9
ความหมายของอำนาจ.....	10
ที่มาของอำนาจ.....	11
การใช้อำนาจ.....	16
ผู้บริหารโรงเรียนกับการใช้อำนาจ.....	21
ขวัญ.....	26
ความหมายของขวัญ.....	26
พฤติกรรมของบุคคลที่มีขวัญดี.....	27
การวัดเกี่ยวกับขวัญ.....	27
วิธีการเพิ่มขวัญในการทำงาน.....	28
องค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวกับขวัญ.....	29
ขวัญในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	32

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวกับข้อ.....	34
งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้อำนาจ.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวกับขวัญ.....	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากร.....	46
กลุ่มตัวอย่าง.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	48
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	54
ตอนที่ 2 ระดับการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนและขวัญในการปฏิบัติงาน ของครู อาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช.....	56
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน.....	64
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
สรุปผลการวิจัย.....	66
อภิปรายผลการวิจัย.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	83
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	85
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	98
ประวัติผู้วิจัย.....	110

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูอาจารย์ใน โรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	46
2. แสดงจำนวนและร้อยละ สถานภาพของครู อาจารย์สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	55
3. แสดงระดับการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นรายชื่อ.....	56
4. แสดงระดับการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นรายด้าน.....	60
5. แสดงระดับของขวัญในการปฏิบัติงานของครู – อาจารย์ใน โรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	61
6. แสดงระดับขวัญในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ใน โรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	63
7. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ.....	64
8. แสดงค่าสัมประสิทธิ์ตัดสินใจพหุคูณ.....	64
9. แสดงค่าสถิติของข้อมูลการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้ เข้าอยู่ในการพยากรณ์ขวัญในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	65

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1. กรอบความคิดในการวิจัย.....	4
2. แสดงแหล่งที่มาของอำนาจ.....	13
3. ความสอดคล้องของแบบของอำนาจที่ผู้นำใช้กับการตอบสนองต่ออำนาจ ของผู้ตาม.....	16
4. แสดงขอบข่ายของงานบริหารโรงเรียน.....	21